

Sivistystoimi

Toimialan vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaadun vastualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Pää tavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus raportointijaksolle

Varhaiskasvatuksen tarve on pysynyt edelleen ennakoitua korkeammalla tasolla ja tämä näkyy haasteena varhaiskasvatuksen järjestelyissä. Aikaisempien päätösten mukaisesti Hopun tilapäinen päiväkodi aloittaa toimintansa tammikuussa 2024. Käynnissä olevaan tilojen peruskorjaukseen liittyen sivistyspalveluiden talousarvioon on vuodelle 2023 haettava 30 000 euron määrärahalisäys päiväkodin ensikertaiseen kalustamiseen.

Perusopetuksen oppilaskuljetusten osalta uuden liikennöitsijävetoisen toimintamallin käyttöönotto on onnistunut kiitettävästi. Investointihankkeiden osalta Mouhijärven yhteiskoulun rakennushanke etenee suunnitellusti ja Yhteiskoulu on yläkouluopetuksen osalta siirtynyt väistötiloihin. Sylvään taitotalon ja Pehulan monipalveluksen osalta käyttäjälähtöistä suunnittelua on jatkettu tiiviisti.

Nuorten työpaja Rotvalli aloitti toimintansa. Rotvalli tarjoaa työpajatoimintaa pääasiassa 16-20-vuotiaille, oppivelvollisuusikäisille nuorille Sastamalassa. Rotvalli toimii vaihtoehtoisena oppimisympäristönä tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Nuorella on mahdollisuus suorittaa peruskoulun oppimäärää tai toisen asteen tutkinnon osia. Rotvalliin kautta on mahdollista tehdä työkokeiluja, joissa voi selvittää ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja.

Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus

Sopeutusohjelma ei toteudu suunnitellusti. Suurimmat muutokset suunniteltuun ovat varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvu ja perusopetuksessa alkuperäisestä sopeutussuunnitelmasta poikkeavan päätöksen (Marttilan koulu) täytäntöönpano sekä maahanmuuttajien valmistavan opetuksen ryhmien tarpeen osalta.

Sote-uudistuksen vaikutukset toimialalla

Sivistystoimen ja hyvinvointialueen yhteistyön, toimintamallien ja työnjaon suunnitelmia on otettu käyttöön. Yhdyspintojen ja yhteistyörakenteiden kehittämistä jatketaan edelleen.

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatukseenikäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten vanhempien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan uuden Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityishoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Varhaiskasvatus toteuttaa vuosina 2021-2024 valtakunnallista kaksivuotista esiopetuskokeilua kahdessa esiopetusyksikössä.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.

Vuoden 2023 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkko muodostuu 11 kunnallisesta päiväkodista, 10 koulujen yhteydessä toimivasta esiopetusryhmästä, kahdesta ryhmäperhepäiväkodista ja 23 ohjatussa perhepäivähoidossa työskentelevästä perhepäivähoitajasta. Lisäksi Sastamalassa on kolme yksityistä päiväkotia ja yksittäisiä yksityisiä perhepäivähoitajia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön koulutautumiseen, osallistamalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksikössä neljän varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla kolmiportaisen tuen käytänteillä. Lisäksi esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Varhaiskasvatus on osa perhepalveluverkostoa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Lisämääräraha kohdennettu henkilöstömenoihin ja palkkojen sopimusratkaisuihin

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus							Toteuma-
Nettositova (1000 €)	TP2022	TA2023	TA2023 muu	Muutettu	Toteuma	Tot. %	ennuste
			muutokset	TA2023	9/2023	9/2023	2023
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	1 254	802		802	611	76,2 %	850
Toimintakulut (-)	-13 707	-13 354	-450	-13 804	-11 230	81,4 %	-14 150
Toimintakate, netto* (+/-)	-12 452	-12 551	-450	-13 001	-10 619	81,7 %	-13 300
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-13	-10		-10	-12	121,8 %	-10
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-12 465	-12 561	-450	-13 011	-10 631	81,7 %	-13 310

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

-

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Muilta paikkakunnilta sijoitettujen lasten varhaiskasvatuskustannusten vastuissa on valtakunnallista epäselvyyttä vuoden 2023 osalta hyvinvointialueiden aloitettua toiminnan. Lakiesitys selvittää tilannetta vuodesta 2024 eteenpäin. Kotikuntia laskutetaan marras-joulukuussa, tuloja arviolta noin. 30000 €.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Sairauspoissaolot loppuvuoden osalta todennäköisesti tulevat olemaan euromääräisesti arvoitua suuremmat, kuten koko vuodenkin osalta on tapahtunut.

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuolto siirtyvät tammikuussa 2023 hyvinvointialueen toiminnoiksi. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkoston toimintaa.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2023 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 12 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoidon järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaativan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2023 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. lukutaidon vahvistaminen, tv:t:n opetuskäytön kehittäminen, sitouttava kouluyhteistyö ja systeeminen työote. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Ei olennaisia toiminnan muutoksia raportointijaksolla. Lisämääräraha kohdennettu henkilöstömenoihin. Maahanmuuttajaoppilaiden tilanne ja määrä elää edelleen ja tästä syystä on varauduttava loppuvuodesta uuden valmistavanopetuksen ryhmän perustamiseen. Valmistavaopetuksen osalta valtionosuus saadaan takautuvasti.

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 9/2023	Tot. % 9/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	1 619	1 554		1 554	1 113	71,6 %	1 554
Toimintakulut (-)	-26 218	-27 259	-320	-27 579	-20 278	73,5 %	-27 579
Toimintakate, netto* (+/-)	-24 600	-25 705	-320	-26 025	-19 165	73,6 %	-26 025
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-27	-19		-19	-15	81,2 %	-19
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-24 626	-25 724	-320	-26 044	-19 180	73,6 %	-26 044

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia muutoksia.

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Hyvinvointialueen laskutus tehdään pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

-

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Rehtori Leeni Kirvesmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettava lentopallon valmennuslinja on osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla. Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaan opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa.

Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Ei olennaisia muutoksia raportointijaksolla.

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 9/2023	Tot. % 9/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	203	208		208	85	40,7 %	208
Toimintakulut (-)	-2 915	-2 814	-20	-2 834	-2 053	72,4 %	-2 834
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 712	-2 606	-20	-2 626	-1 968	75,0 %	-2 626
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-16	-22		-22	-14	62,9 %	-22
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 727	-2 628	-20	-2 648	-1 982	74,8 %	-2 648

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia jaksotuksia.

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Verkostohankkeen (16 yhteistyölukiota) tuloutukset tulevat maksuun loppuvuonna 2023.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Vammalan lukion aloittavien opiskelijoiden määrä oli ennakoitua suurempi syksyllä 2023 (ennakoitu määrä 80, toteutunut määrä 20.9. laskentapäivänä 101). Kesäkuussa 2023 toteutuneet palkkojen korotukset olivat ennakoitua suuremmat.

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen.

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on liikuntalaisissa (390/2015) määriteltyjen tehtävien toteuttaminen paikallisella tasolla (liikuntalaki 1.6.2015/390) ja tuottaa monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa ja kasvatuksellisia palveluita lapsille ja nuorille huomioiden heidän kehitysasteensa. Painopistealueena ovat liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito sekä rakentaminen, terveysliikuntaohjelman ja liikuntaneuvolatoiminnan toteuttaminen, ohjatun liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset), soveltavan liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset ja ikäihmiset), järjestöyhteistyön toteuttaminen (seuraparlamenttitoiminta) ja urheiluseurojen tukeminen (toiminta- ja kohdeavustukset), liikuntatilavarauksista vastaaminen sekä monialaisen hyvinvoinnin toteuttaminen Sastamalassa. Nuorisotyössä toiminnan painopiste on 9-19-vuotiaiden palveluissa. Nuorisopalveluiden toiminta-alueita ovat nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten elämänhallinnan tukeminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisojärjestöjen toiminnan tukeminen. Toimintamuotoja ovat nuorisotoiminta, nuorten osallisuus (mm. nuorisovaltuusto, nuorisohallitus, talotoimikunnat, lasten ja nuorten huippukokoukset ja foorumit), erityisnuorisotyö, liikkuva nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, nettinuorisotyö, tiedotus ja neuvonta, järjestöyhteistyö ja verkostoyhteistyö.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Liikunta- ja nuorisopalvelut järjesti suunnitellusti kesätoimintaa kuten uimakouluja ja liikkuvaa nuorisotyötä. Kaalisaaren ja Pororannan alueen turvallisuuteen panostettiin kameravalvonnalla ja palkkaamalla rantapelastajat. Ilkivaltaan puuttuminen yhdessä poliisin ja securitaksen kanssa oli tiivistä ja tehokasta. Syksyn ohjattu toiminta käynnistyi suunnitelman mukaisesti. Nuorten työpaja Rotvalli aloitti toimintansa.

Sastamalan Opiston opiskelijamäärät ovat palautuneet koronaa edeltävälle ajalle, toiminta on toteutunut suunnitellusti. Syksyllä 2013 käynnistetty OPH:n Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama hanke - Työmarkkina-asemaa parantavien osaamispalveluiden kehittäminen Sastamalassa. Hankeessa järjestetään ja kehitetään työllisyyttä edistävää koulutusta ja ohjauspalveluita yhdessä Sastamalan työllisyyspalvelun ja Saskyn kanssa. Hankkeen toimialueena on Sastamalan lisäksi Parkano, Hämeenkyrö ja Kihniö. Sastamalan musiikkiopiston toiminta toteutuu suunnitellun mukaisesti.

Kirjasto- ja tietopalveluissa on käynnistetty yhteisöllinen toimintamalli Karkun kyläyhdistyksen kanssa. Karkun kirjaston virkailija-aikaa on vähennetty yhdellä aukiolopäivällä (6 h) 1.9.2023 alkaen ja kyläyhdistys pitää omien mahdollisuuksiensa mukaan kirjastoa auki virkailija-ajan lisäksi. Tilassa on lainaus-palautusautomaatti, jota voi käyttää omatoimiseen asiointiin. Kirjastohenkilökunnan työpanosta on pystytty näin siirtämään mm. lukuharrastuksen edistämistyöhön.

Kulttuuripalveluiden toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Elämänlaatu</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 9/2023	Tot. % 9/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	908	750		750	551	73,5 %	750
Toimintakulut (-)	-7 920	-7 784	-82	-7 866	-6 123	77,8 %	-7 866
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 013	-7 034	-82	-7 116	-5 572	78,3 %	-7 116
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-189	-235		-235	-147	62,6 %	-235
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 201	-7 269	-82	-7 351	-8 719	77,8 %	-7 351

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Sisäiset laskutukset, liikuntapaikkojen laskutukset tehdään 4 kertaa/vuodessa
Opistojen lukukausi- ja kurssimaksut laskutetaan 2 kertaa vuodessa keväisin ja syksyisin.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

1.6.2023 tulleet yleiskorotukset.